

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

BESLUT

2008-12-10

1(3)

511-66328-07

1293-201

Delg.kv

Vår referens

Miljöavdelningen

Helena Persson

040/044 - 25 21 39

ENLIGT SÄNDLISTA

Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Ubbalt i Hässleholms kommun (3 bilagor)

Länsstyrelsen har arbetat fram ett förslag till skötselplan för naturreservatet Ubbalt i Hässleholm kommun. Naturreservatet bildades den 6 juni 1977. Förslaget har remissbehandlats.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) fastställer länsstyrelsen skötselplanen, daterad 10 december oktober 2008, för naturreservatet Ubbalt i Hässleholm kommun (Bilaga 1) att gälla tills vidare.

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet.

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog Kristian Nilsson, beslutande och Helena Persson, föredragande.

Kristian Nilsson

Helena Persson

Bilagor:

1. Skötselplan för naturreservatet Ubbalt, Hässleholm kommun
2. Hur man överklagar
3. Sändlista

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet. **Överklagandet skall dock skickas till Länsstyrelsen i Skåne län, 205 15 MALMÖ.**

Av överklagandet skall framgå vilket beslut Ni överklagar (ange diarienummer) och hur Ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför Ni anser att beslutet ska ändras.

Skrivelsen skall undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer. Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er uppfattning så bör Ni skicka med detta.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert överklagande inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte tas upp till prövning.

Behöver Ni veta mer om hur Ni ska göra kan Ni kontakta länsstyrelsen, telefon 040/044 – 25 20 00 (växel).

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET UBBALT

Hässleholms kommun, Skåne län

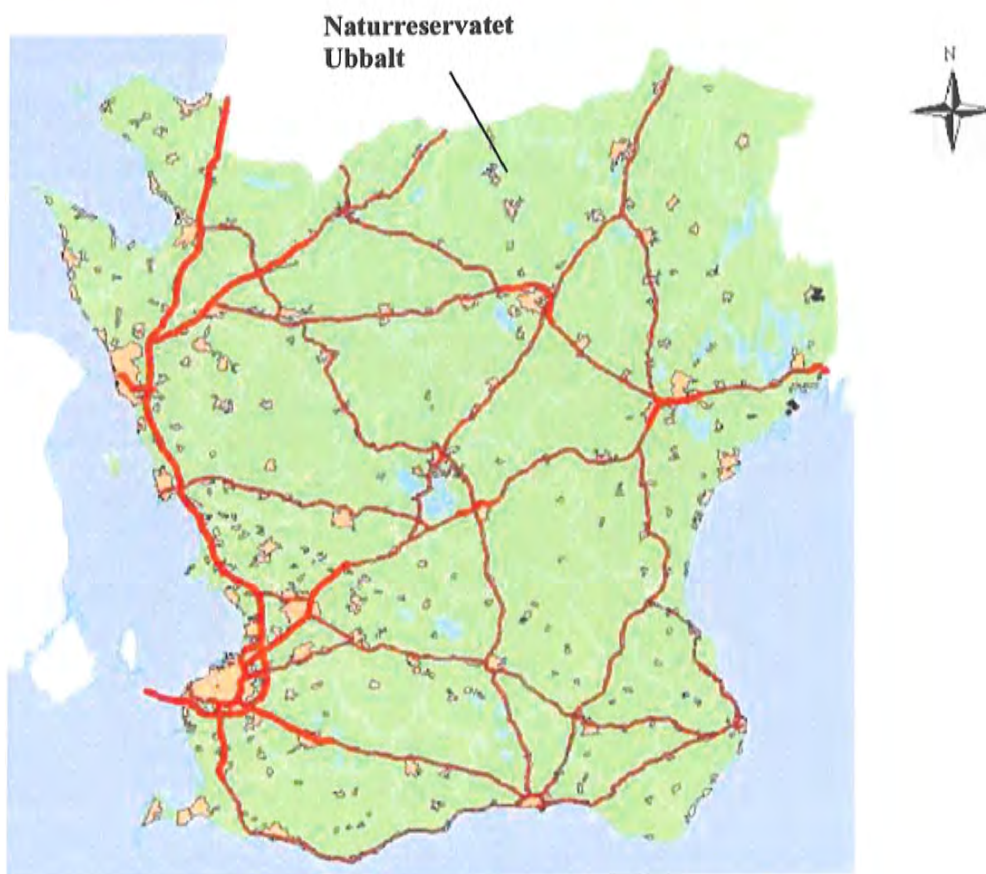
www.m.lst.se

Fastställt 1992-11-12, Reviderad 2008-12-10.

Miljöavdelningen
Naturskyddssektionen

Dnr 511-66328-07

1293-201

Diarienummer: 511-66328-07

Datum: 2008-12-10

Utgiven av: Länsstyrelsen i Skåne län

Titel: Skötselplan för naturreservatet Ubbalt, Hässleholms kommun, Skåne län

Planförfattare: Christer Persson, reviderad av Mats Lindeskog

Beställningsadress: Länsstyrelsen i Skåne län
Miljöavdelningen
205 15 Malmö
Tfn: 040-25 20 00
lansstyrelsen@m.lst.se

www.lansstyrelsen.se/skane

Copyright: Innehållet i detta dokument får gärna citeras eller refereras med uppgivande av källa.

Omslagsbild: Bokskog i Ubbalts naturreservat, 2007.

Foto: Mats Lindeskog om ej annat anges.

Innehållsförteckning

1. SYFTET MED RESERVATET	5
2. BESKRIVNING AV OMRÅDET	6
2.1 ADMINISTRATIVA DATA	6
2.2 HISTORISK OCH NUVARANDE MARKANVÄNDNING	7
2.3 OMRÅDETS BEVARANDEVÄRDEN	9
2.3.1 Geovetenskapliga och biologiska bevarandevärden	9
2.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden	12
2.3.3 Intressen för friluftslivet	12
3. ÖVERSIKT AV PLANERAD MARKANVÄNDNING OCH SKÖTSEL	13
3.1 ÖVERGRIPANDE BEVARANDEMÅL	13
3.2 GENERELLA ÅTGÄRDER	14
3.3 SKÖTSELSOMRÅDEN	14
4. MÅL OCH ÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDEN	15
4.1 SKÖTSELOMRÅDE 1 – BOKSKOG	15
4.2 SKÖTSELOMRÅDE 2 – BARRDOMINERAD BLANDSKOG	18
4.3 SKÖTSELOMRÅDE 3 – HYGGEN	20
4.4 SKÖTSELOMRÅDE 4 – SKOGBEVUXEN MYR	21
4.5 SKÖTSELOMRÅDE 5 – SKOGBEVUXEN Ö	22
5. FRILUFTSLIV OCH TURISM	23
5.1 ALLMÄNNA MÅL	23
5.2 TILGÄNGLIGHET	23
5.3 PARKERINGPLATS	23
5.4 STIGAR OCH VANDRINGSSPÅR	23
5.5 RENHÅLLNING OCH SANITÄRA ANORDNINGAR	24
5.6 INFORMATION	24
5.7 ÖVRIGA ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET	24
5.8 TÄLTNING	25
5.9 UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNS	25
6. JAKT	25
7. TILLSYN	25
8. DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	26
8.1 UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	26
8.2 UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	26
8.3 UPPFÖLJNING AV KOSTNADER	26
9. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV PLANERADE SKÖTSEL- ÅTGÄRDER	26
10. KÄLLOR	27
10.1 LITTERATUR	27
10.2 DATABASER	27
10.3 KARTOR	27
10.4 INVENTERINGAR	27
10.5 MUNTliga KONTAKTER	27

KARTBILAGOR

- Bilaga 1. Reservatets avgränsning
- Bilaga 2. Utdrag ur flygfoto från 1947
- Bilaga 3. Utdrag ur flygfoto från 2004
- Bilaga 4. Naturtyper enligt Natura 2000
- Bilaga 5. Skötselområden
- Bilaga 6. Anläggningar

1. Syftet med reservatet

Som grund för beslutet åberopar länsstyrelsen områdets stora betydelse för rörligt friluftsliv (Figur 1). Det ligger i nära anslutning till Vittsjö samhälle men fungerar även som strövområde för Hässleholms stad. Verumsåsen bildar inom området ett mäktigt åslandskap med ryggar i flera riktningar och med mellanliggande åsgropar och kittlar. Landskapet utgör ett fint bevis på isälvarnas enorma transport- och ackumulationsförmåga. Fastigheten är huvudsakligen bevuxen med bokskog av hedtyp, men med inslag av andra lövträd samt tall och gran. I de rena bokbestånden framträder åsformationerna mycket tydligt. I viken söder om halvön Näset finns en naturlig badplats. Området är föreslaget som naturreservat i naturvårdsplanen för Skåne. Det sammanhänger med en serie föreslagna skydd för naturmiljön längs Verumsåsen till Skeingesjön

Syftet med vården och förvaltningen av området skall vara att åt allmänheten bevara ett attraktivt strövområde vid Vittsjön med en omväxlande skog i ett småkuperat landskap.

© Bakgrundskartor Lantmäteriet, dnr 106-2004/188

Figur 1. Reservatet Ubbalt är markerat med punktstreckad linje på fastighetskartan.

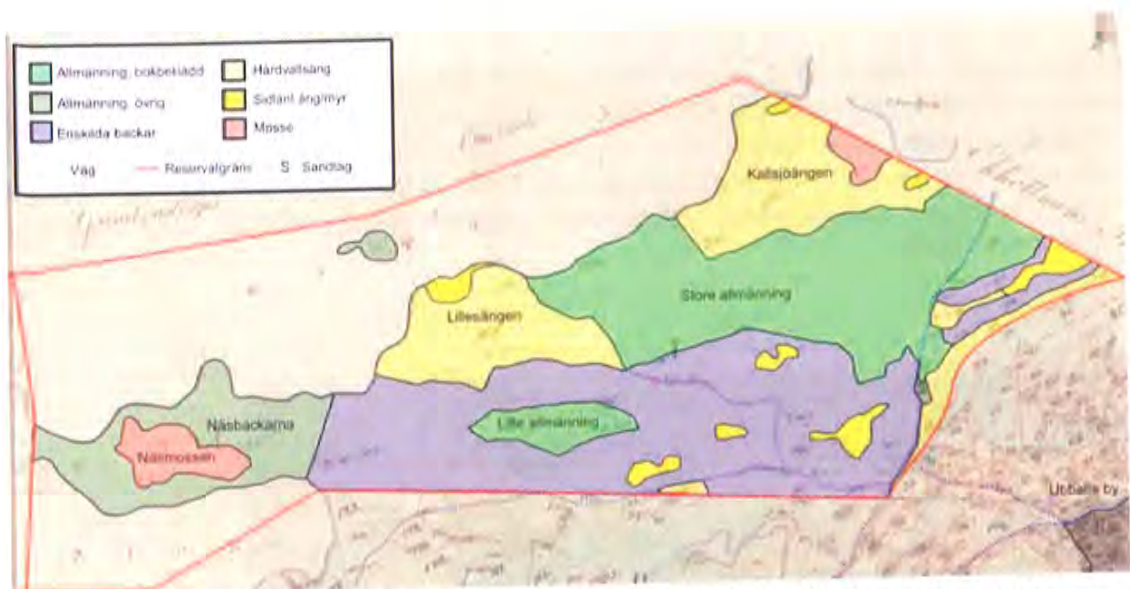
2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa data

Områdets namn RegDOS-ID Skyddsform Beslutsdatum Naturvårdsförvaltare Internationella åtaganden Län Kommun Socken Vegetationszon Naturgeografisk region Läge Kartblad Gränser Fastigheter Markägare Arealer Planförfattare	Ubbalt 2000968 Naturreservat 1977-06-06 Hässleholms kommun Natura 2000 (SE 0420013) Skåne Hässleholm Vittsjö Nemorala zonen (sydsvenska lövskogsregionen) Region 8. Nordöstkånes barrskogslandskap. Omedelbart öster om Vittsjön vid halvön Näset Topografiska kartan: 3D Kristianstad SV Ekonomiska kartan: 3D9d Vittsjö (033 93) och 3D9e Kulleröd (033 94) Området är markerat med streckad linje på Bilaga 1. Ubbalt 1:30 Hässleholms kommun Totalt 81,5 ha, varav 51,7 ha land Christer Persson 1992-11-12. Reviderad av Mats Lindeskog 2008-12-10.
Markslag Natura 2000-naturtyper	Bokskog, 31,8 ha Barrblandskog, 14,7 ha Hyggen, 4,3 ha Skogbevuxen myr, 0,9 ha 9110 Näringsfattig bokskog, 31,8 ha *91D0 Skogbevuxen myr 0,9 ha
Prioriterade bevarandevärden: Markslag Naturtyper Strukturer Arter	Skog, våtmark Näringsfattig bokskog (9110), skogbevuxen myr (*91D0) Gamla och grova träd, död ved Bokkantlav, bokvårtlav, lunglav, fiskgjuse, spillkråka

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Reservatsområdet tillhörde under bysamhällets tid Ubbalts inägors ängavång. På Burmans Skånekarta från 1687 är området söder om Vittsjön täckt med lövskog, fram till Ubbalts bys öppna marker, men barrskog finns i östra änden av Vittsjön. På enskifteskartan från 1825 är största delen av ytan lågt taxerade "backar", vilket vanligen betecknade mindre värdefull eller obrukbar mark, troligen mest använt till virkesuttag. Åtminstone en del av dessa backar, Store och Lille allmanningarna (tillsammans 15 hektar), var bevuxna med bokskog (Figur 2). Avverkning av bok- ek- och surskog i hyggen nämns vid samma tid. Betydande områden (minst 10 hektar) var dock lågproduktiv slåtteräng. De största ytorna, Lillesängen och Kallsjöängen, låg i norra delen av reservatet intill Vittsjön. Troligen slåttrades även några relativt högt taxerade myrar i backarna (idag skogbevuxna myrar). Enskiftet 1825 innebar att all mark som nu tillhör reservatet kom under en och samma ägare.

Figur 2. Markanvändning 1825 överlagd enskifteskartan över Ubbalts by, Lantmäterimyndigheternas arkiv.

På Häradsekonomska kartan från 1935 (Figur 3) har slåtterängarnas yta minskat till en sidlänt (fuktig) mindre del av Lillesängen (Figur 4). I stället har tre nya öppna ytor tagits upp i backarna, vilka användes till åker eller betesmark (Figur 3). Odlingsrösen runt omkring i backarna, troligen från brons- eller järnåldern, visar att det kan ha varit långt tidigare stenröjda marker som nu togs i bruk igen. Slåtterängarna har beskogsats med främst bok, men även med gran i Lillesängens västra del. De två största åkrarna/betesmarkerna planterades på 1930-talet med gran. Dessa har nyligen avverkats och ska överföras till lövskog. Den minsta åker/betesmarken är numera tallplantering (Bilaga 2 och 3).

Figur 3. Häradsekonomska kartan 1935. Endast en liten slåtteräng återstår vid Vittsjöns strand. Tre åkrar/betesmarker finns nu i reservatsområdet.

Området ingår i Natura 2000-området Ubbalt (SE 0420013), i dåvarande Kristianstads läns Natur- och kulturmiljövårdsprogram 1996, är ett riksintresse för naturvård N10 (3 kap. 6§ miljöbalken) och ligger delvis inom strandskyddsområde. Området har nyckelbiotop-inventerats av dåvarande Skogsvårdsstyrelsen 1999. Planer finns att framöver utvidga reservatsområdet att inkludera intilliggande områden väster (Näset) och öster om nuvarande gränser.

Figur 4. Rester av slåtterängen vid Vittsjöns strand använd 1935.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Geovetenskapliga och biologiska bevarandevärden

Reservatet är beläget på gnejsberggrund överlagrad av rullstensgrus som bildar Verumsåsens tätt liggande åsformationer. Dessa ger området en intressant topografi med gropar och kittlar mellan åsryggarna (Figur 5).

Figur 5. Ubbalts backlandskap är skapad av isälvsavlagringar.

Området är till stor del skogbevuxet där de värdefullaste delarna utgörs av medelålders och äldre hedbokskog. De äldsta bokarna har beräknats vara 135-145 år men vissa delar av området har troligen varit obrutet täckta av bok i hundratals år. Den stora andelen bokar med hög täckningsgrad av epifytiska mossor och lavar är särskilt påfallande (Figur 6 och Figur 7). Påträffade arter som indikerar lång kontinuitet av bokskog är fällmossa (*Antitrichia curtipendula*), bokfjädermossa (*Neckera pumila*), lunglav (*Lobaria pulmonaria*), bokkantlav (*Lecanora glabrata*) och havstulpanlav (*Thelotrema lepadinum*). Den värdefullaste epifytfloran finns i områdena med de äldsta bokarna, vilka motsvaras av de på början av 1800-talet bokskogbeklädda delarna av reservatet.

Fältskiktet är glest och fattigt men i gläntor påträffar man gräs som piprör (*Calamagrostis arundinacea*) (Figur 8) och hässlebrodd (*Milium effusum*). Död ved i form av lågor, högstubbar, torrträd och mulmträd finns i begränsad utsträckning. Granföryngringen är riklig i stora delar av bokskogen. Andra trädslag som avenbok, ek, björk, rönn och tall förekommer mer sparsamt och enstaka enar växer vid Vittsjöns strand.

Den övriga skogsmarken är täckt av en blandskog dominerad av gran, tall och bok, som är en i trakten vanligt förekommande skogstyp med varierad åldersstruktur påverkad av plockhuggning. På sina ställen finns planterade gran- och tallbestånd, men dessa är små till ytan och skogen är oftast omväxlande med inslag av gamla granar och tallar. Inom reservatet finns enstaka grova granar med gammelgranslav (*Lacanactis abies*). I lågt liggande delar finns myrpartier bevuxna med tall och björk. Dessa är ofta värdefulla födosöksområden för fåglar och anses numera mycket skyddsvärda.

Evertebratfaunan är ej inventerad med torde innehålla arter som kräver bokskog med lång kontinuitet. Fågellivet i reservatet innefattar spillkråka (*Dryocopus martius*), större hackspett (*Dendrocopos major*) och svartmes (*Parus ater*). Arter knutna till Vittsjön är storlom (*Gavia arctica*), fiskgjuse (*Pandion haliaetus*) och lärkfalk (*Falco subbuteo*). Storlom, fiskgjuse och spillkråka är Natura 2000-arter.

Reservatet ingår i Natura 2000-området Ubbalt, vilket innebär ett internationellt åtagande att bevara de ingående naturtyperna Näringsfattig bokskog (9110) och Skogbevuxen myr (91D0) (Bilaga 4). Skogbevuxen myr är en prioriterad naturtyp inom Natura 2000. Natura 2000-arter och andra hotade arter inom området redovisas i Tabell 1.

Figur 6. Epifytiska mossor på bok i Ubbalts naturreservat. T.v klippfrullania (*Frullania tamarisci*), t.h. kvastmossa (*Dicranum scoparium*).

Figur 7. Epifytiska lavar på bok i Ubbalts naturreservat. T.v. lunglav (*Lobaria pulmonaria*) (foto: Helena Persson 2007) och t.h. havstulpanlav (*Thelotrema lepadinum*).

Tabell 1. Hotade arter och signalarter i reservatet. Rödlistade arter enligt Artdatabanken 2007. EN (starkt hotad), VU (sårbar), NT (missgynnad), Natura 2000-arter enligt EU:s art- och habitatsdirektiv samt EU:s fågeldirektiv.

			Hotkategori	Natura 2000
Mossor	<i>Antitrichia curtipendula</i> <i>Frullania</i> sp. <i>Isothecium</i> sp. <i>Neckera complanata</i> <i>Neckera pumila</i> <i>Plagiothecium undulatum</i> <i>Porella</i> sp. <i>Radula complanata</i> <i>Rhytidiadelphus loreus</i>	Fällmossa - Råttsvansmossa Platt fjädermossa Bokfjädermossa Vågig sidenmossa - Samboradula Västlig hakmossa	NT	
Lavar	<i>Bacidia incompta</i> <i>Lecanactis abietina</i> <i>Lecanora glabrata</i> <i>Lecidea epixanthoidiza</i> <i>Lobaria pulmonaria</i> <i>Opegrapha viridis</i> <i>Peltigera praetextata</i> <i>Pertusaria multipuncta</i> <i>Phlyctis agelaea</i> <i>Pyrenula nitida</i> <i>Thelotrema lepadinum</i>	Savlundlav Gammelgranslav Bokkantlav - Lunglav Klotterlavsart Fjällig filtlav Violettblå porlav Rikfruktig blemlav Bokvårtlav Havstulpanlav	VU NT NT VU NT	
Svampar	<i>Cortinarius cinnabarinus</i> <i>Sclerophora</i> sp.	Cinnoberspindling Blekspikart	NT	
Fåglar	<i>Dryocopus martius</i> <i>Falco subbuteo</i> <i>Gavia arctica</i> <i>Pandion haliaetus</i>	Spillkråka Lärkfalk Storlom Fiskgjuse		A236 A002 A094

Figur 8. Piprör (*Calamagrostis arundinacea*) växer i gläntor i bokskogen.

2.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Odlingsrösen, främst på åsryggarna, vittnar om tidigt åkerbruk och härrör troligen ifrån brons- och järnålder, då magrare jordar brukades. Dessa övergavs senare till förmån för bättre jordar som krävde bättre redskap. Då åkerarealen utvidgades i historisk tid togs ofta dessa redan stenröjda magra jordar i anspråk, vilket troligen är fallet med de nyupptagna åkrarna i reservatet under århundradet efter enskiftet 1825. En stor del av dessa odlingsrösen har tyvärr skövats genom oaksamt bruk av skogsmaskiner, både under gallringarna i bokskogen 1999 och avverkningen av gran och följande markberedning 2007 (Figur 9).

Vid Vittsjöns strand har två järnframställningsplatser delvis grävts ut av arkeologer och fynd av flintredskap vid stranden på Näset tyder på att här kan ha funnits en forntida boplatz.

Figur 9. T.v. Odlingsrösen är värdefulla forn- och kulturminnen. T.h. Oaksam framfart av skogsmaskiner förstör lätt stora estetiska och vetenskapliga värden. Ubbalvs naturreservat 2007.

2.3.3 Intressen för friluftslivet

Området ligger mycket vackert intill Vittsjön vid dess östligaste del och är ett välfrekventerat strövområde för allmänheten. Skåneleden passerar genom reservatet (Figur 10). Friluftsanläggningar som toaletter, badplatser, grillplatser och vindskydd bidrar till att göra reservatets rastplatser attraktiva.

Figur 10. Skåneleden går i reservatet till stora delar längs Vittsjöns strand.

3. Översikt av planerad markanvändning och skötsel

3.1 Övergripande bevarandemål

Natura 2000-naturtyperna Näringsfattig bokskog (9110) och Skogbevuxen myr (91D0) i Ubbalts naturreservat (Bilaga 4) ska bibehålla sitt för närvarande goda respektive mycket goda bevarandetillstånd.

Bokskogen och den skogbevuxna myren ska utvecklas naturligt genom luckdynamik. Den skogbevuxna myrens hydrologi ska bevaras ostörd. Den barrdominerade blandskogen ska vara luckig och varierad med avseende på trädarter och åldersstruktur. Alla skogstyper ska uppvisa en god tillgång på gamla träd och död ved (Figur 11), samt därpå växande epifyter. Hålbbyggande fåglar och rovfåglar ska ha god tillgång till boträd.

Barrskogen får ej utvidga sin yta på bekostnad av bokskogen. Bokskogens yta ska utvidgas genom nyetablering på de nyligen avverkade granplanteringarna.

Åslandskapet med ryggar, åsgropar och kittlar ska vara väl synligt och spår från tidigare utnyttjande som odlingsrösen ska bevaras.

Området ska vara ett attraktivt ströv- och rekreationsområde utan att dess bevarandevärden riskeras.

Figur 11. En riklig tillgång på död ved är viktig i alla skogstyper i Ubbalts naturreservat. T.v. boklåga, t.h. tallåga.

3.2 Generella åtgärder

Skötseln av Ubbalts naturreservats skog ska ske utifrån naturvårdsaspekter. Bokskogen lämnas i huvudsak orörd för utveckling genom intern beståndsdynamik men vissa åtgärder kan göras för att gynna äldre träd och skapa död ved. Gran ska regelbundet röjas där den hotar att konkurrera ut boken.

Barrblandskogen skötes genom försiktig plockhuggning för att skapa och upprätthålla en luckig, flerskiktad och varierande blandskog. Boken gynnas särskilt. Gamla och grova träd sparas och gynnas.

Den skogbevuxna myren och ön lämnas orörd för utveckling genom intern beståndsdynamik. Hydrologin i områden med skogbevuxen myr får ej påverkas av omgivande områdens skötsel.

Ytterligare förstörelse av odlingsrösen måste undvikas vid användning av skogsmaskiner. Odlingsrösen i reservatet indikerar platsen för fossila åkrar. Som fasta fornlämningar innefattas dessa av skydd enligt kulturminneslagens 2:a kapitel (MKL) och kräver tillstånd vid alla markgrepp, som till exempel markberedning. Detta gäller även om de inte är registrerade i fornminnesregistret (FMIS). Körskador på mark och stigar ska undvikas genom att köra vid tjäle, då marken är torr eller med lättare maskiner. Uppkomna körskador på mark och odlingsrösen ska återställas.

3.3 Skötselområden

Naturreservatet har delats in i fem olika skötselområden (se Bilaga 5):

- 1 – Bokskog
- 2 – Barrdominerad blandskog
- 3 – Hyggen
- 4 – Skogbevuxen myr
- 5 – Skogbevuxen ö

Ubbalts naturreservats yta sammanfaller med Natura 2000-området Ubbalt, men endast vissa delar kan inordnas under Natura 2000-naturtyper.

4. Mål och åtgärder för skötselområden

4.1 Skötselområde 1 – Bokskog

Figur 12. Bokskog i skötselområde 1.

Areal: 31,8 ha.

Detta område är identiskt med Natura 2000-naturtypen Näringsfattig bokskog (9110) inom Natura 2000-området Ubbalt (Figur 12). Den äldsta skogen (135-145 år) finns till stor del inom de områden som var bokskogsbeklädda allmänningar 1825, med bokar bevuxna med epifytiska mossor och lavar. De värdefullaste delarna gallrades inför föryngringsavverkning 1996, men de lämnade skärträden står kvar och kan förhoppningsvis behålla epifyterna och verka som spridningscentra för skyddsvärda arter. På dessa ytor, som har markberetts, har ett fältskikt av gräs etablerats. Så länge luftfuktigheten inte minskar alltför drastiskt kan möjligen vissa ljuskrävande epifyter, som lunglav, gynnas av en glesare bokskog (Figur 13).

Bokföryngringen varierar kraftigt inom området, men skogen är relativt väl skiktad. På många platser är granföryngringen så stor att den troligen kräver regelbunden röjning. Granar som växer tätt inpå bokstammarna hämmar epifyterna genom skuggning. Tätt granföryngring skymmer även på vissa ställen utsikten över åslandskapet och Vittsjön. Yngre bokskog (90 år) finns på de områden som 1825 utgjordes av slåtterängar, men även i östra änden av halvön Näset. Dessa områden har generellt sett en mer trivial epifytflora. En

del boklågor och högstubbar finns, men mängden död ved bör öka. Inom detta skötselområde finns en numera oanvänd parkeringsyta intill den gamla vägen mellan Ubbalt och Gundrastorp. Intill denna väg finns även ett gammalt sandtag, som fanns redan 1825.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Naturtypen Näringsfattig bokskog (9110) ska utgöra en areal på minst 31,8 ha.
- Bok ska finnas i minst två skikt där det undre skiktets höjd är högst 1/2 av det övre. I alla skikt ska bok utgöra minst 50 %.
- Gran får förekomma med högst 5 % täckningsgrad.
- Död ved i form av lågor, högstubbar, torrträd, hålträd och grenar ska förekomma och öka. Relationen död-levande ved ska vara minst 1:5.
- Främst gamla och även grova träd ska förekomma och öka.
- Buskskikt ska förekomma.
- De för naturtypen Näringsfattig bokskog (9110) typiska arterna borkantlav (*Lecanora glabrata*), bokvårtlav (*Pyrenula nitida*) och lunglav (*Lobaria pulmonaria*) ska förekomma.

Figur 13. Även unga bokar täcks av epifyter i reservatet.

Skötselåtgärder

Skötseln ska ske utifrån naturvårdsaspekter. Bokskogen ska i stort sett lämnas i huvudsak orörd för utveckling genom intern beståndsdynamik, där naturlig föryngring sker i luckor uppkomna genom naturlig dynamik. Grova och gamla bokar och andra ädla lövträd som ek och avenbok kan däremot gynnas genom röjning av intilliggande träd som växer upp i kronan. Skärnträd från påbörjade föryngringsåtgärder ska stå kvar.

På vissa ställen finns täta bestånd av unga bokar, där man kan gallra försiktigt med plockhuggning för att få en öppnare skog med en mer varierad åldersstruktur.

Röjning av gran, som på vissa ställen bildar tät föryngring, ska ske så att den inte får överhand över bokskogen, särskilt där den hotar att skugga bokstammar med epifytflora eller växer upp i bokkronor (Figur 14).

Död ved i alla former ska lämnas intakt. Fallna träd ska dock flyttas från stigar.

Ingen buskröjning ska ske, undantaget där det kan vara motiverat till fria siktstråk, till exempel på vissa ställen längs Skåneleden ner mot Vittsjön.

Vid användning av skogsmaskiner ska odlingsrösen lämnas intakta.

Figur 14 . T.v. Granföryngringen är kraftig i skötselområde 1 och måste kontrolleras. T.h. granar som skuggar bokstammar hämmar epifyter.

4.2 Skötselområde 2 – Barrdominerad blandskog

Figur 15. Blandskog i skötselområde 2 med gran, tall och bok.

Areal: 14,1 ha.

Spridda områden med blandskog dominerad av tall eller gran med inslag av bok, ek, avenbok, björk och rönn (Figur 15). På vissa ställen börjar tallar bli grova och få pansarbark, särskilt på Näset, och kan i framtiden bli värdefulla inslag i reservatet (Figur 16). Några grova granar i södra delområdet är be vuxna med gammelgranslav. Inom detta delområde finns även två små 20 år gamla tallplanteringar. Delar av dessa bestånd var åker- och betesmark på 1930-talet. Tåta och likåldriga granbestånd finns kvar på Näset, i forna Lillesången och i östra delen av reservatet. Dessa, liksom tallplanteringarna, bör skötas i riktning mot en mer art- och åldersmässigt varierad blandskog. I det nordvästra delområdet finns ett kärr som är resterna av den fuktiga slåtterången som användes ännu på 1930-talet.

Bevarandemål

- Flerskiktad luckig blandskog dominerad av bok, gran och tall.
- Gamla och grova träd av olika arter ska förekomma och öka.
- Grova granar med gammelgranslav ska förekomma.
- Död ved av olika arter i form av lågor, högstubbar, torrträd, hålträd och grenar ska förekomma och öka. Relationen död-levande ved ska vara minst 1:5.
- Solbelyst ved ska förekomma och öka.

Grova tallar krävs för spillkråkans boträd, vilka på sikt gynnar även andra hålbyggande fågelarter. Vidkroniga grova träd gynnar häckning av en mängd rovfåglar, till exempel fiskgjuse, men deras krav på ostördhet kan knappast uppfyllas inom detta skötselområde.

Skötselåtgärder

Skötseln ska ske utifrån naturvårdsaspekter. Luckor i skogen och en varierad åldersstruktur bör upprätthållas eller skapas genom plockhuggning. Detta gäller även för befintliga gran- och tallplanteringar. Gamla och grova träd ska sparas och bör gynnas genom röjning av intilliggande träd. Bok ska generellt gynnas och sparas vid utglesningar.

Död ved i alla former ska lämnas intakt. Fallna träd ska flyttas från stigar. Kringliggande träd runt högstubbar och torrakor kan röjas för att tillåta solbelysning av död ved.

Vid eventuell stormfällning av större granbestånd bör den döda veden föras bort och marken överföras till lövskog (se skötselområde 3).

Maskinell markberedning bör undvikas. Vid användning av skogsmaskiner ska odlingsrösen lämnas intakta.

Figur 16. T.v. tallskog på Näset. T.h. planterad tall i reservatets sydöstra del.

4.3 Skötselområde 3 – Hyggen

Areal: 4,3 ha

Dessa tre hyggen var tills nyligen bevuxna med planterad granskog, vilken till stor del fälldes av en storm (Figur 17). Markberedningen har varit hårdhänt och odlingsrösen har blivit förstörda. De två stora hyggerna ligger delvis på mark använd som åker och betesmark på 1930-talet, men har troligen varit täckta av bokskog tidigare (1800-talet).

Bevarandemål

- Lövskog, företrädesvis bokskog med inslag av andra ädellövträd.
- Som slutmål näringsfattig bokskog, med minst 50 % bok, med samma bevarandemål som delområde 1.

Skötselåtgärder/Restaureringsåtgärder

Hyggena planteras med björkskärp (redan gjort på det norra hygget). Som utgångspunkt åstundas en naturlig föryngring under björkskärpen, där ädellöv gynnas genom röjning av oönskade trädslag, troligen främst gran. Om bokföryngringen inte blir tillfredställande kan åtgärder som ytterligare markberedning och sådd/plantering av bok bli nödvändiga. De två största hyggerna är viktigast att få bokbeklädda, eftersom de nu åstadkommer en fragmentering av bokskogen i dess centrala del i reservatet. På ett av dessa hyggen står frötallar kvar som bör tas bort eller ringbarkas. Det lilla hygget i reservatets sydöstra del kan däremot möjligen lämnas till en mer blandad skog med större tolerans för till exempel gran och tall.

Maskinell markberedning bör undvikas. Vid användning av skogsmaskiner ska odlingsrösen lämnas intakta.

Figur 17. Nyupptagna hyggen i reservatet som ska överföras till lövskog. T.v. frötallar står kvar på hygget mitt i reservatet och bör tas bort. T.h. litet hygge i sydöstra delen av reservatet.

4.4 Skötselområde 4 – Skogbevuxen myr

Areal: 0,9 ha.

Detta område är identiskt med Natura 2000-naturtypen Skogbevuxen myr (91D0) inom Natura 2000-området Ubbalt och fördelat på tre delområden (Figur 18). Torvmarken är bevuxen med 50-100 åriga tallar med inslag av björk. Bottenskiktet består av vitmossor och fältskiktet av bland annat blåbär, tranbär och tuvull.

Figur 18. Den skogsbevuxna myren på Näset omges av en laggzon.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

- Naturtypen Skogbevuxen myr (91D0) ska utgöra en areal på minst 0,9 ha.
- Död ved i form av lågor, högstubbar, torrträd, hålträd och grenar ska förekomma och öka. Relationen död-levande ved ska vara minst 1:5
- Gamla träd (främst tall) ska förekomma och öka.
- Hydrologin ska vara ostörd.

Skötselåtgärder

Då bevarandevärdena främst utvecklas genom naturlig dynamik lämnas skogen till utveckling genom intern beståndsdynamik. Eventuellt kan nyskapande av död ved genom ringbarkning göras.

4.5 Skötselområde 5 – Skogbevuxen ö

Areal: 0,6 ha.

Ö i Vittsjön bevuxen med tallskog med inslag av bland annat gran och björk (Figur 19). I buskskiktet finns lövsly och enbuskar. De flesta granarna är numera fällda av stormar. Ön kan möjligen vara lämplig som en relativt ostörd häckningsplats för fåglar som fiskgjuse, särskilt om grova, vidkroniga tallar utvecklas i framtiden.

Figur 19. Den skogsklädda ön i Vittsjön.

Bevarandemål

- Ö med utveckling av vegetationen genom intern beståndsdynamik.
- Ostörd häckningsplats för fåglar med vidkroniga tallar och högstubbar.

Skötselåtgärder

Inga.

5. Friluftsliv och turism

5.1 Allmänna mål

Reservatet ska vara ett attraktivt ströv- och rekreationsområde utan att områdets bevarandevärden riskeras.

5.2 Tillgänglighet

Området är lättillgängligt från parkeringsplatserna utanför reservatet vid Getahålan och Kallsjön. Från dessa platser leder Skåneleden och andra stigar in i området.

Åtgärder

Skyltar bör sättas upp för att besökare lättare ska kunna hitta till reservatet från vägen mellan Vittsjö och Verum.

5.3 Parkeringsplatser

Oasfalterade parkeringsplatser med informationstavlor och soptunnor finns strax sydväst om reservatet vid Getahålan samt nordost om reservatet vid Kallsjön.

Mål

Funktionella parkeringsplatser.

Underhållsåtgärder

Parkeringsplatserna underhålls vid behov av förvaltaren.

5.4 Stigar och vandringsspår

Skåneleden går genom reservatet från parkeringsplatsen i sydväst till parkeringsplatsen i nordöst, till stor del längs Vittsjöns strand. Ytterligare markerade stigar går genom hela området.

Mål

Funktionella stigar, varifrån områdets backlandskap och utsikten över Vittsjön är väl synliga.

Underhållsåtgärder

Stigarna underhålls vid behov av förvaltaren. Fallna träd flyttas från stigen. Siktstråk kan skapas mot Vittsjön på några ställen.

5.5 Renhållning och sanitära anordningar

En toalett finns uppsatt vid stranden på Näset. Soptunnor finns vid parkeringsplatserna samt vid toaletten.

Mål

Funktionell toalett och funktionella soptunnor för besökare. Skräp ska ej förekomma utanför soptunnorna.

Underhållsåtgärder

Toaletten och soptunnorna tömms regelbundet av förvaltaren.

5.6 Information

Informationsskyltar finns vid parkeringsplatserna.

Mål

Hela och rena informationsskyltar med aktuell kontaktinformation till Länsstyrelsen och Hässleholms kommun.

Underhållsåtgärder

Skyltarna ska ses över regelbundet och repareras eller förnyas vid behov.

5.7 Övriga anordningar för friluftslivet

I anslutning till Skåneleden finns, förutom toalett, soptunnor och informationstavlor, även vindskydd, grillplatser, badplatser och vattenkranar (Figur 20).

Mål

Att underlätta rekreation och rastning för såväl besökare till reservatet som vandrare på Skåneleden.

Figur 20. Friluftsanläggningar i reservatet: t.v. grillplats och vindskydd, t.h. grillplats och badplats.

Underhållsåtgärder

Ovan nämnda anordningar underhålls vid behov av förvaltaren.

5.8 Tältning

Tältning är förbjuden.

5.9 Utmärkning av naturreservatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränsmarkeringar bör kontrolleras minst en gång vart 5:e år.

6. Jakt

All jakt är förbjuden.

7. Tillsyn

Reservatsförvaltaren svarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

8. Dokumentation och uppföljning

8.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Vid varje skötselåtgärd ska antecknas var, när och hur en åtgärd har utförts av den som utför åtgärden. Avrapportering ska ske till Länsstyrelsen årligen.

8.2 Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen ska utföras av Länsstyrelsen och bör ske vart 5:e år om inte annat framkommer. Den uppföljningsstrategi som kommer att tillämpas inom Natura 2000 bör så långt som möjligt beaktas, nämligen:

1. Kontroll av naturtypernas areal, struktur och funktion och typiska arter vart 5-6 år.
2. Kontroll av Natura 2000-arternas förekomst och deras livsmiljös struktur och funktion vart 5-6 år.
3. Sammanställning och utvärdering av skydd och meddelade tillstånd och dispenser enligt reservatsföreskrifter och Natura 2000.

8.3 Uppföljning av kostnader

Görs årligen av den som enligt avtal ansvarar för skötseln.

9. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Tabell 2. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder.

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Prioritering
Röjning av granar för att friställa bokar och för att hålla granens täckningsgrad under 5 %.	Snarast, sedan vart 5:e år	1	1
Plockhuggning för att skapa luckor och gynna gamla och grova träd	Snarast, sedan vart 5:e år	(1), 2	2
Avverkning eller ringbarkning av frötallar, plantering av björkskärm	Snarast	3	2
Röjning av ungträd och buskar för att skapa siktstråk mot Vittsjön	Vid tillfälle, sedan vart 10:e år	1, 2	3

10. Källor

10.1 Litteratur

Länsstyrelsen i Skåne län. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Ubbalt.
Naturvårdsverket. 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000.
Olsson L. 2000. Strövtåg i Ubbalt - en pärla vid Vittsjöns strand. Natur i Göinge 31.
Skogsvårdsstyrelsen Södra Götaland. 1999. Inventering av nyckelbiotoper i Ubbalts naturreservat.

10.2 Databaser

Gärdenfors, U. Rödlistade arter i Sverige 2005. Artdatabanken, SLU, 2005.

10.3 Kartor

Karta över Skåne 1687, Gerhard von Burman.
Enskifteskarta över Ubbalts by 1825, Lantmäterimyndigheternas arkiv på internet.
Häradsekonomiska kartan 1935, Lantmäteriet.
Fastighetskartan.

10.4 Inventeringar

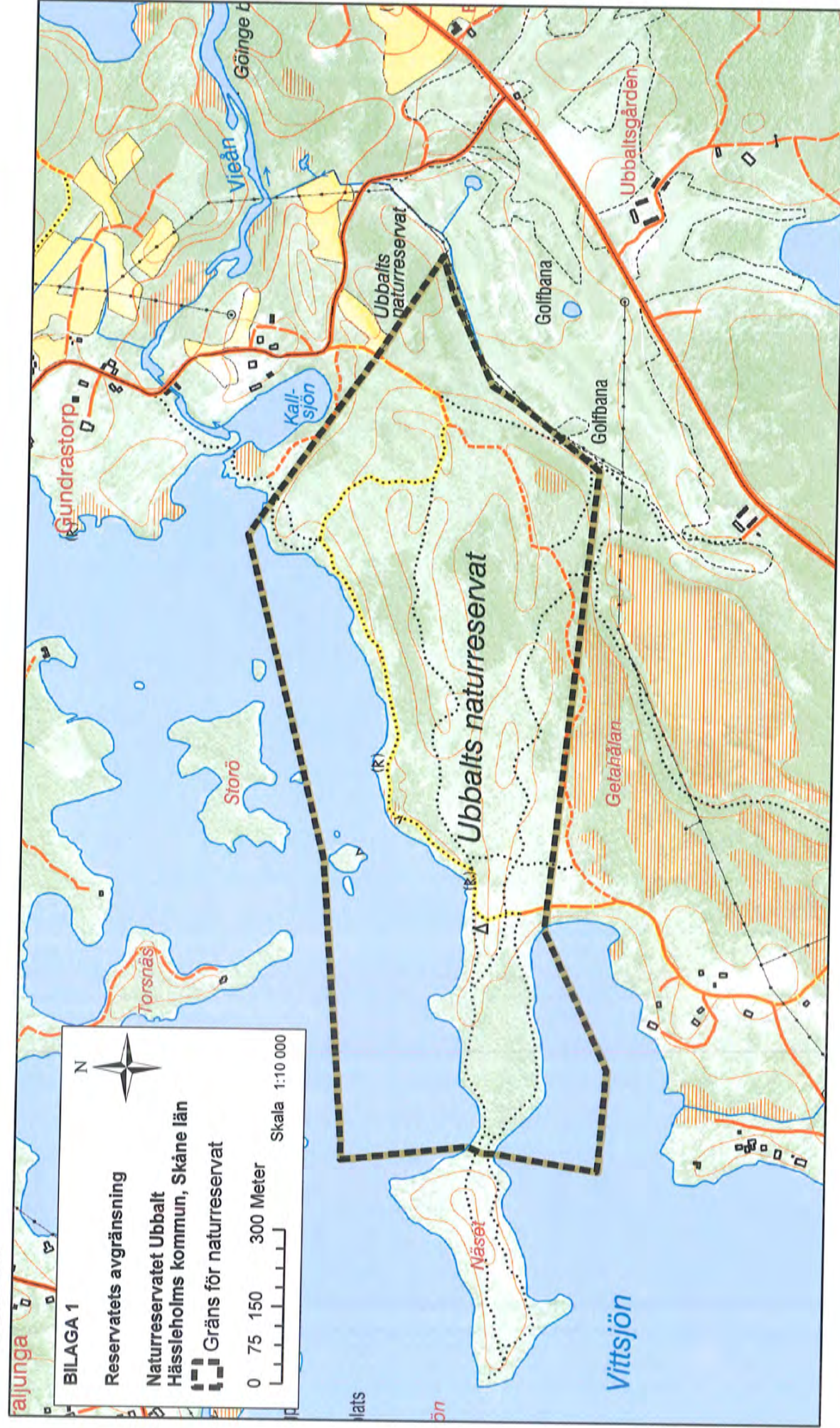
Ulf Arup, Lunds Universitet 1993
Stefan Ekman, Lunds Universitet
Ulla Berglund, dåvarande Skogsvårdsstyrelsen 1999

10.5 Muntliga kontakter

Kenth Ljungberg, Länsstyrelsen i Skåne län
Pernilla Olsson, Hässleholms kommun
Gunnar Swärdh, Hässleholms kommun

Dnr: 511-66328-07
1293-201

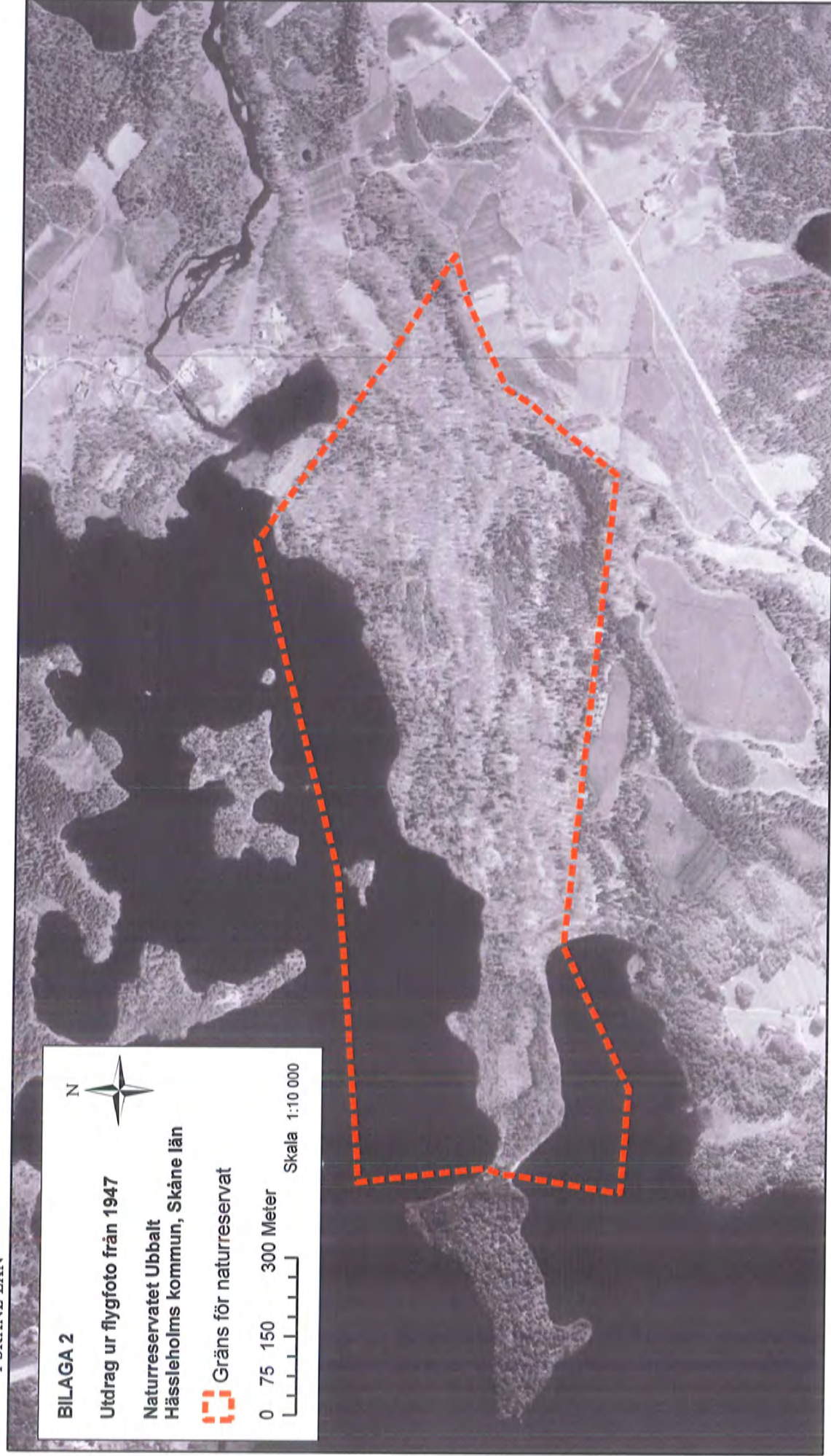

LÄNSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut 2008-12-10

Dnr: 511-66328-07
1293-201

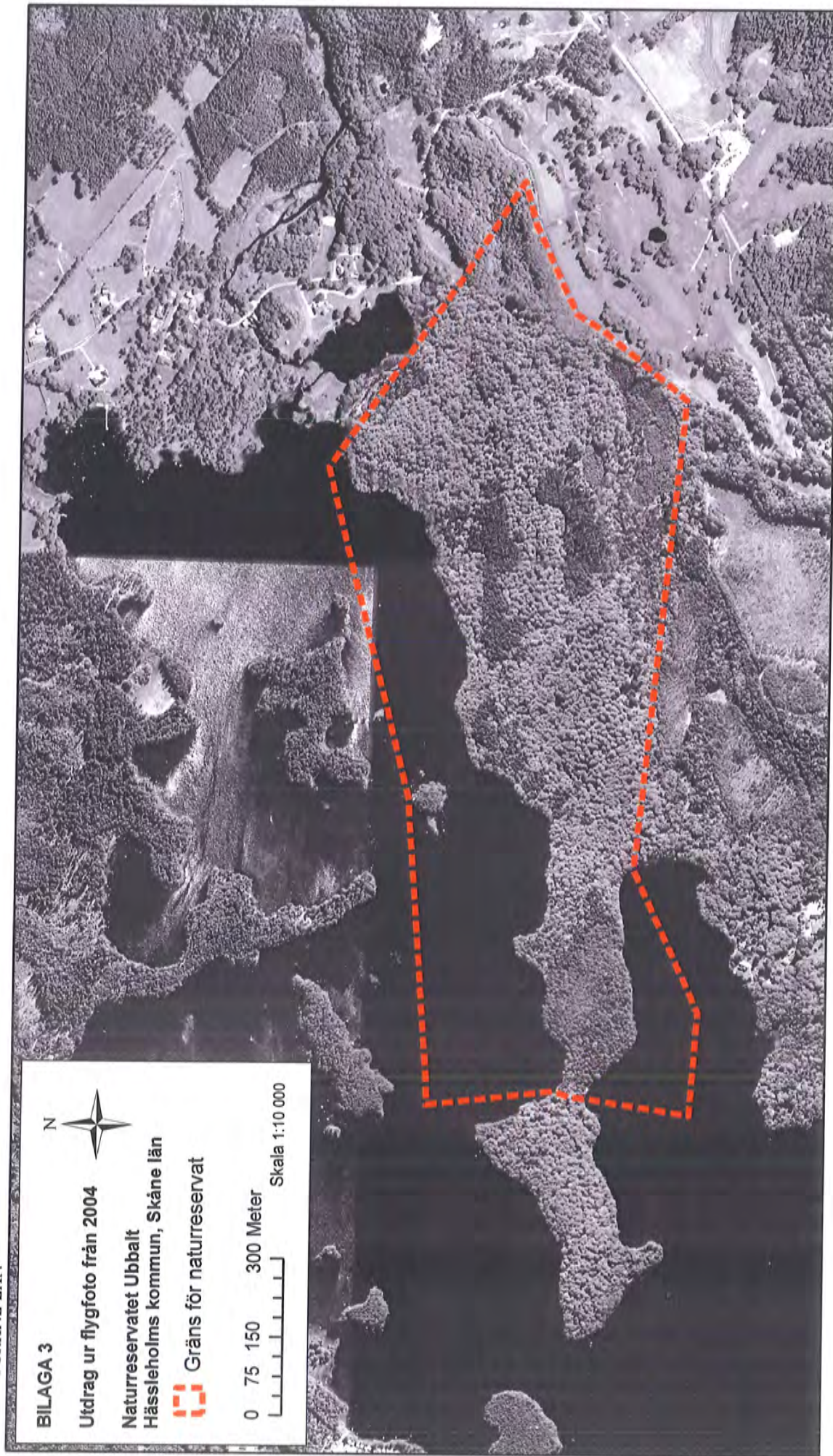

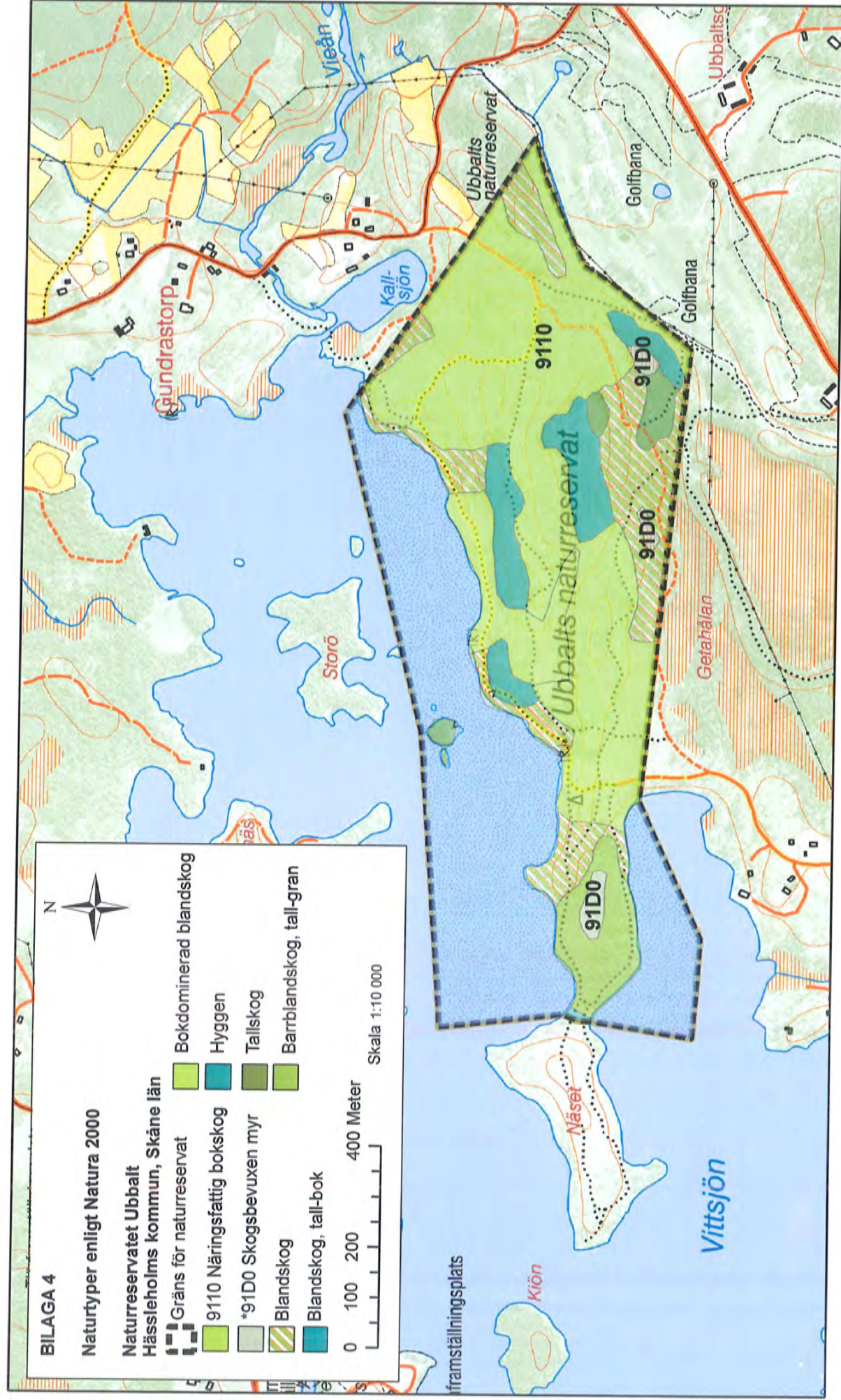

LÄNSSTYRELSEN I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut 2008-12-10

Dnr: 511-66328-07
1293-201

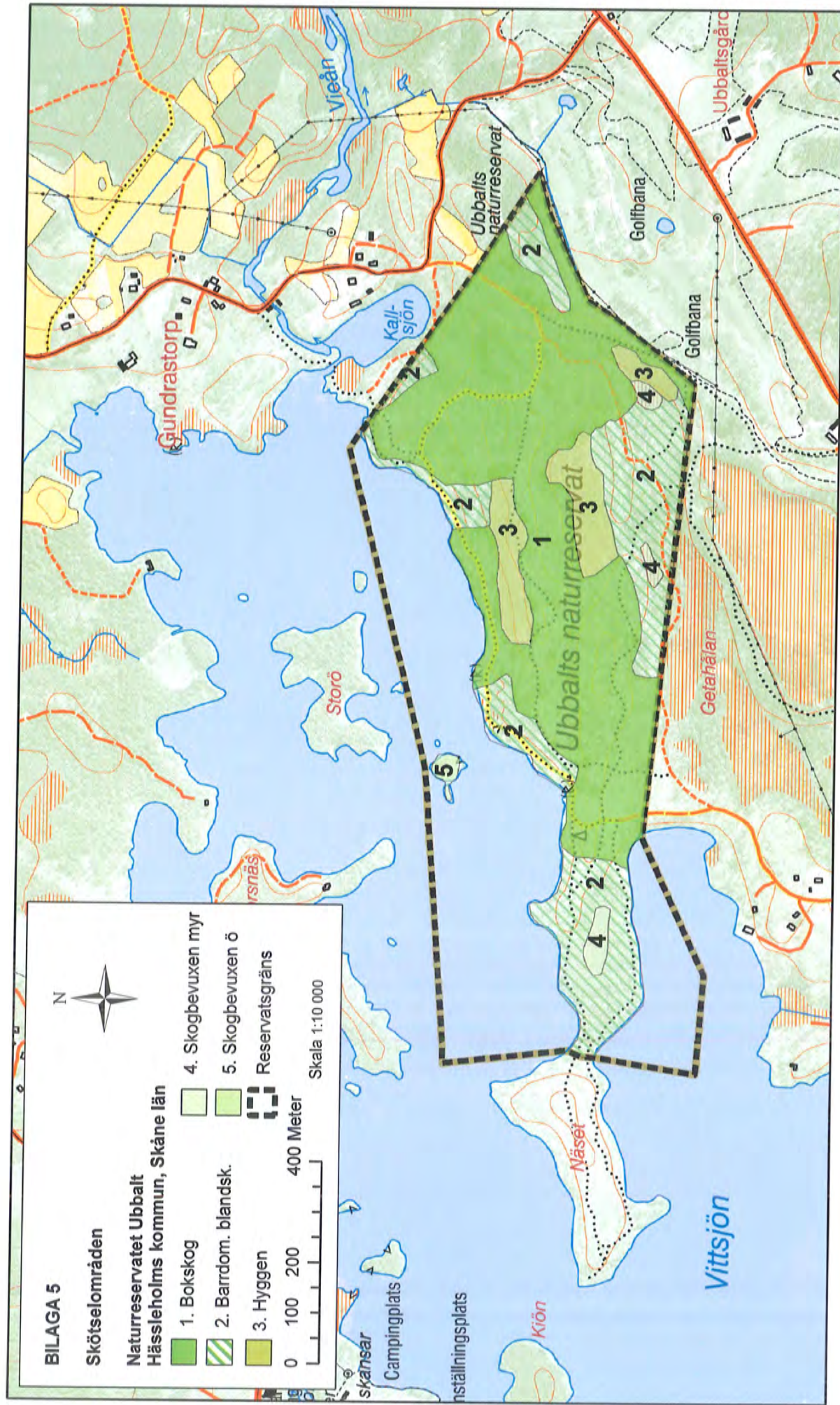

LÄNSSTYRELSEN
I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut 2008-12-10

Dnr. 511-66328-07
1293-201

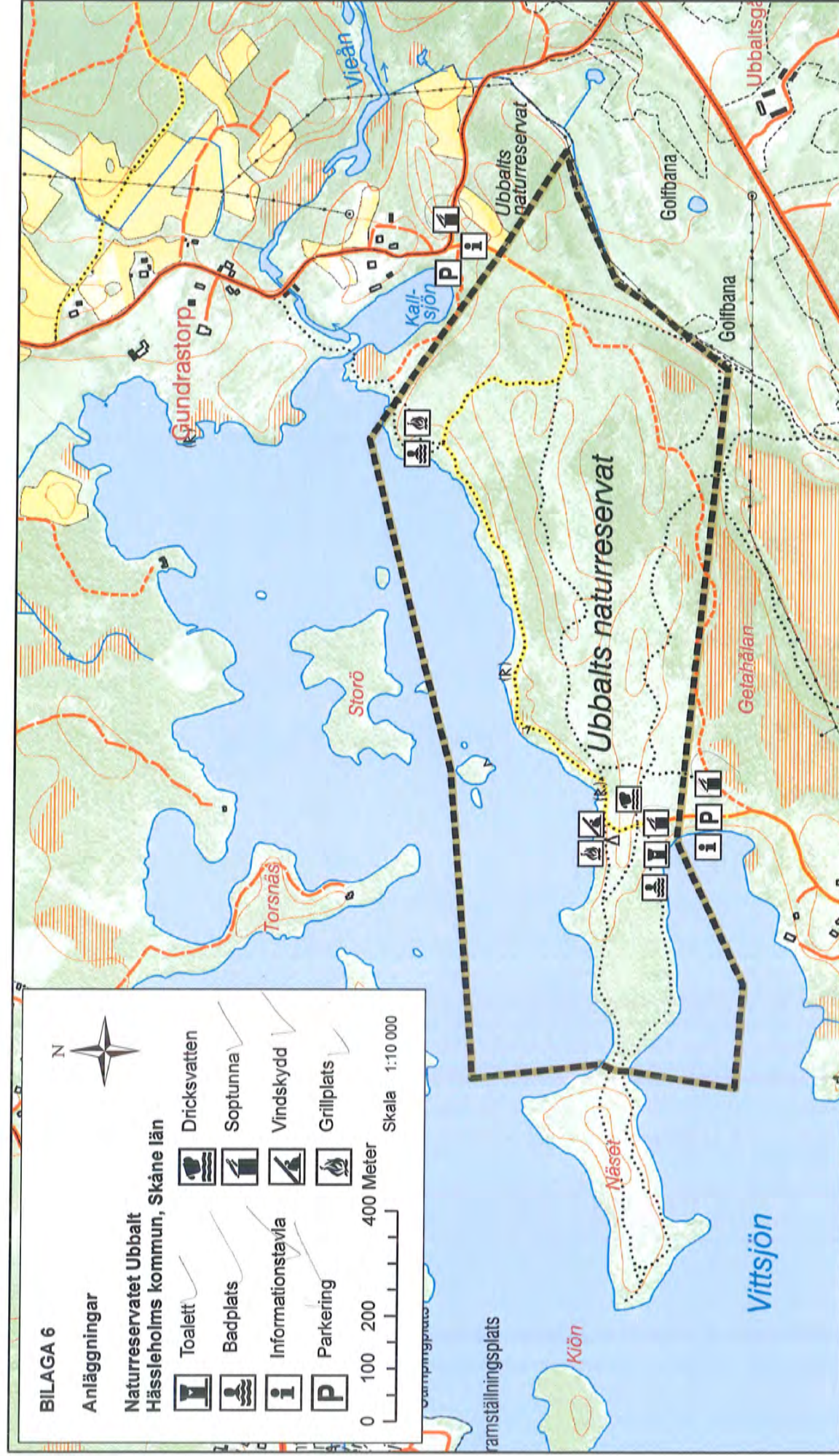

LÄNSTYRELSEN I SKÅNE LÄN

Tillhör Länsstyrelsens beslut 2008-12-10

Dnr: 511-66328-07
1293-201

I rapporten presenteras skötselplanen för naturreservatet Ubbalt i Hässleholms kommun, Skåne län. En del i Länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat.

Skötselplanen innehåller syftet med reservatet, en beskrivning över området samt planerad markanvändning, mål och föreskrifter för fem olika planeringsområden. Den innehåller även information om friluftsliv och turism, jakt och tillsyn.

Östra Boulevarden 62 A, 291 86 Kristianstad
Kungsgatan 13, 205 15 Malmö
Tel 044/040-25 20 00, Fax 044/040-25 21 10
Epost länsstyrelsen@m.lst.se
www.lansstyrelsen.se/skane

www.m.lst.se